

AMERIKA, AMERICA

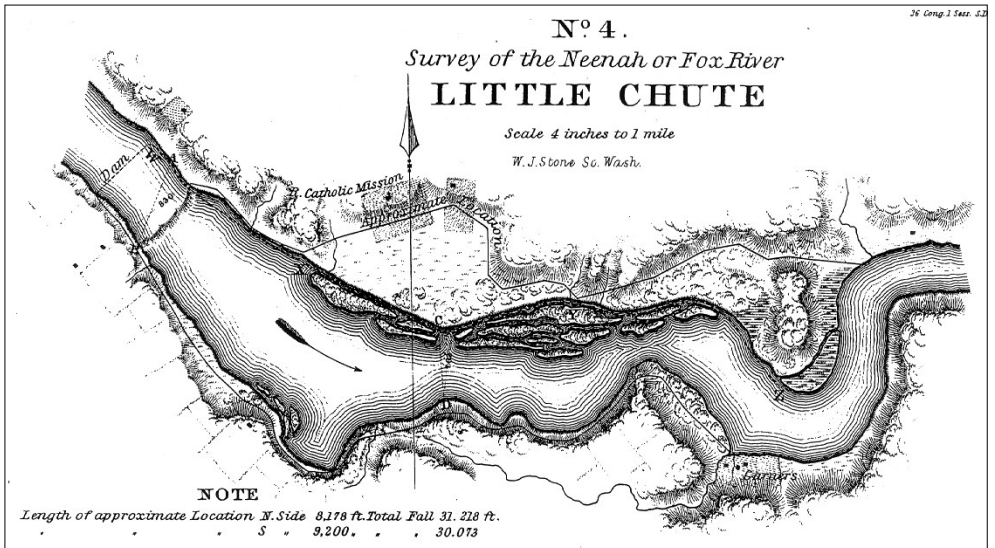
over emigranten naar de Verenigde Staten van Amerika
een serie artikelen door **Willem Keeris**

Deel XVII, Little Chute.

Een aantal malen is in deze serie artikelen Little Chute in Wisconsin genoemd; maar wat weten we van Little Chute? In tegenstelling tot wat veelal gedacht wordt, is het tot 1899 nooit een zelfstandig dorp geweest.

Theodorus van den Broek ging in december 1835 vanuit Green Bay ongeveer 40 kilometer zuidwaarts, stroomopwaarts via de Fox-rivier, en ging aan land in de buurt

van Kaukauna, op een plaats die door eerdere Franse pioniers 'La Petite Chute' genoemd werd, oftewel 'de kleine waterval'. Die naam is later verengelst tot 'Little Chute' wat dezelfde betekenis heeft. Op die plaats hadden de Menominee Indianen al een nederzetting. Van den Broek bouwde daar hetzelfde jaar nog, met behulp van die Indianen zijn eerste wigwamkerkje en zo werd 'La Petite Chute' een

Katholieke parochie, de tweede in Wisconsin, maar het was nog geen zelfstandige gemeente. Wisconsin was op dat moment zelfs nog geen staat, maar maakte deel uit van het *Wisconsin Territory*, totdat het in 1848 toegelaten werd als 30ste staat van de Verenigde Staten.

Staten (en *Territories*) bestaan uit *Counties*. In 1836 bestond heel het gebied dat 12 jaar later de staat Wisconsin werd, uit vier counties. Little Chute lag in Brown County dat toen ruim een kwart van heel Wisconsin bestreek. Met het groeien van het aantal inwoners, kwamen er meer counties. In 1850 waren er al 31 counties en Little Chute lag nog in Brown County dat ondertussen flink kleiner was geworden. Op 17 februari 1851 scheidde zich opnieuw een gedeelte van Brown County af en vormde een nieuwe eigen county: Outagamie, met Appleton als hoofdstad. Little Chute lag in dit gedeelte en sinds 1851 ligt het dus in Outagamie County. Voor de oudere documenten over Little Chute, moet je nog wel naar Brown County toe.

In counties liggen steden (*Cities*), dorpen (*Villages*) en het daartussen gelegen platteland (de *Towns of Townships*), die alle drie een eigen, onafhankelijk bestuur hebben.

Toen Little Chute nog in Brown County lag, lag het in de *Town of Kaukauna*, die al in 1839 gevormd was, en dat bleef ná 1851 zo. En ofschoon de nog steeds groeiende nederzetting ook officieel aangeduid werd als Little Chute, was men nog steeds onderdeel van de Town of Kaukauna en niet zelfstandig.

Dat veranderde in 1899. Op 21 december 1898 dienden inwoners van Little Chute bij de rechtbank in Appleton een verzoek-

schrift in om zelfstandig te worden. Dat werd gehonoreerd en de nederzetting kreeg op 8 maart 1899 formeel zijn zelfstandigheid en de officiële naam: **“Village of Little Chute”**. Het was nu geen onderdeel van de Town of Kaukauna meer, maar de grootste Katholieke Nederlandse gemeenschap in Amerika, waar door een aantal mensen nog tot ver in de 20ste eeuw Nederlands gesproken werd.

Ondertussen was de nederzetting die eind 1835 gesticht was door Van den Broek, uitgegroeid tot een bloeiende gemeenschap. Reeds in 1836 werd begonnen met de bouw van een houten kerk, die na nog twee keer vergroot te zijn geweest, in 1871 werd afgebroken. Het kruis dat boven op de toren stond, wordt nog steeds bewaard. De patroonheilige is St. John Nepomucene. Het kerkhof lag achter de kerk, maar moest in 1858 vanwege wettelijke bepalingen verplaatst worden naar buiten het dorp. In 1860 werd op de plaats van dat kerkhof, begonnen met de bouw van de huidige, stenen kerk. Die was pas in 1868 klaar. De torenklok en de glas-in-lood ramen werden later aangebracht. Daarna zijn er diverse malen verbouwingen geweest. In 2003 werd de kerk nog aanzienlijk vergroot.

Nadat de Menominee Indianen uit het gebied moesten vertrekken, ging Van den

Broek naar Nederland en kwam in 1848 terug met een grote groep Nederlandse immigranten die het aanzien van Little Chute zouden gaan bepalen.

Er werden in het gebied steeds meer wegen aangelegd en de Fox-rivier werd bevaarbaar gemaakt door het bouwen van kanalen en sluisen. Het eerste postagentschap werd in 1849 geopend. In 1862 bouwden de uit Zeeland afkomstige broers John en Arnold Verstegen een watermolen, de 'Zeeland Mills' vlakbij waar vroeger het eerste wigwam-kerkje stond. In de herfst van 1864 kwam de eerste brug over de Fox-rivier klaar en Kimberly-Clark bouwde later een papierfabriek aan de overkant van die rivier. Dat zorgde voor meer werkgelegenheid.

Elektriciteit kwam er in de jaren '80, de eerste telefoon in 1884 en het Hammen hotel werd gebouwd in 1895. In 1898 werd er uitgebreid stilgestaan bij het feit dat de eerste Hollanders 50 jaar eerder aangekomen waren.

In 1900 had Little Chute bijna 1000 inwoners, van wie verreweg de meesten Nederlandse voorouders hadden. Ook in 1900 kwam er de eerste tramverbinding, die tot 1928 heeft bestaan. De vrijwillige

brandweer werd in 1901 opgericht met de aanschaf van de eerste brandweerauto. En er werd een watertoren gebouwd. De *Bank of Little Chute* werd in 1906 opgericht en de eerste auto kwam een jaar later. In 1948 werd het 100 jarig jubileum van de aankomst van de eerste Hollanders gevierd.

In 1981 werd de Kermis in ere hersteld; die bleef bestaan tot 2014. Sinds 1988 is er in Little Chute het "*Great Wisconsin Cheese Festival*", wat veel bezoekers trekt. In 2000 had Little Chute ruim 10.000 inwoners en volgens een enquête uit 2004, voelden de meesten zich nog steeds 'Dutch'.

Maar langzaam werd Little Chute een plaatsje waar weinig meer te doen was. Om het dorp nieuw leven in te blazen, meer bezoekers te trekken en de Nederlandse identiteit te versterken, werd er besloten om een windmolen te laten bouwen. Na meer dan een decennium plannen kwam die in 2012 eindelijk gereed.

Meer weten?

Louis J. Van Eperen et al, *Little Chute, A Century of Progress, 1899-1999* (Village of Little Chute Centennial Committee, 1999)

Impressie (1851) hoe Little Chute eruit gezien kan hebben (maker onbekend)

